

ВЪПРОСИ на Роза Максимова към Джина Василева

1. Госпожо Василева, заели сте се да възкресите и да поддържате жив спомена за вашия баща, Борис Априлов – събирате и преиздавате неговите произведения, организирате конкурс за дописване на негов роман, сама издавате книга в тази връзка. С какво и свързано това?

2. Защо според вас не се преиздават произведенията на Борис Априлов – с детските му герои Лиско, Шестте пингвинчета и други са израснали няколко поколения. Какво се случва на българския литературен небосклон?

3. Ако не срещате подкрепа от повечето издателства, как се отнасят училищата към идеята за възкресяване на героите на Борис Априлов? Има ли негови книги в училищните библиотеки?

4. Има ли останали приятели на Борис Априлов, които да разказват спомени за него? Срещали ли сте се с някои от тях?

5. Писател, хуморист, драматург... Кой е Борис Априлов, госпожо Василева? Какво не можем да прочетем за него в интернет?

6. Вие вероятно сте били от първите читатели /навярно и критици/ на детските истории, написани от вашия баща. Имахте ли си любим герой тогава, кого обичахте така, по детски?

7. Как да накараме децата да четат, особено български книги?

8. Как вие бихте определили книгата, която издадохте в ИК „Знаци“ – „Сляпо плаване“, тя е книга за какво, с кого и за кого?

1. Госпожо Василева, заели сте се да възкресите и да поддържате жив спомена за вашия баща, Борис Априлов – събирате и преиздавате неговите произведения, организирате конкурс за дописване на негов роман, сама издадохте книга в тази връзка. С какво е свързано това?

Здравейте, Роза Максимова! Благодаря за вниманието към баща ми и моята книга – в която разказвам за него и живота ни в доста скандален стил. Най-подробни отговори на въпросите си бихте могли да получите оттам.

В случая не става дума за „възкресяване“, „събиране на произведения“ и подобни предположения за дейността ми. Баща ми е достатъчно известен и запомнен от читателите си и в зависимост от интересите им – предполагаган за детски писател, маринист, хуморист или драматург. Книгите му са постоянно търсени и купувани на пл. Славейков на високи антикварни цени.

А всички негови документи и ръкописи са събирани най-внимателно лично от него в папки, като някои от тях са запазени в по няколко варианта. По същия начин са събрани и подредени до последното листче всички договори с издателства и дирекции, всички ордери за хонорари и плащания.

Причината да не е преиздаван в съвременна България е, че съвременните издатели са неграмотни за годините, в които той писа. Когато се обърнах към някои издателства с покана да направят нещо по въпроса, никой не прояви интерес. Освен някоя книга за Лиско – те не могат да посочат други от произведенията му, не ги познават отблизо и няма как да им хрумне да ги издадат.

Разбира се – и слабият пазар на книгата влияе. Читателят е привикнат да чака някакви сензации, разбира се от непознати чужди автори, буквално насъскван да купи някоя книга като бестселър – и още след първото прочитане да се чуди как да се отърве от нея.

НАЙ-предпочитаната му книга – „10 приключения на Лиско“ е над 400 страници и с около 140 цветни рисунки. Не е „съблазнителна“ за издателя, освен разделена на 10 отделни книги за по-голяма печалба, което пък АЗ не позволих да бъде направено. В ранните 2000 години едно издателство направи такъв опит, но резултатът беше направо плачевен! – във всички отношения. Пълен провал като естетика и качество!

По случайно стечение на обстоятелствата, аз работих в чужбина над 15 години в областта на типографията – компютърен дизайн. Имах вече доста богат опит. Когато и най-близките ми приятели отказаха да издадат повече от едно единствено негово произведение – взех няколко урока за една чудесна графична програма и създадох първата книга от поредицата „Избрани произведения“. Разбира се – в

малки дигитални количества, но с доста добро качество. И искам да ви кажа, че няма нищо сложно в издаването на книги.

Междувременно няколко години сканирам ръкописите му и ги публикувам в 2 блога в Интернет. Рекламирах ги във Фейсбук и имаха невероятен успех и посещаемост. Така че лесно можех да съставям томовете – засега са 9 броя, като ги подбирах по разни предпочитания, но най-вече така, че ВСЕКИ том да е интересен и желан, без „скучни“ томове. Вече 8 години дигитализирам ръкописите му, и все пак са останали поне още толкова! Бил е извънредно производителен автор, с все по-задълбочаващо се творчество. Всяка негова книга е била подлагана на жестока ценура, раздробявана на отделни части и издавана в малките жанрове, вместо повести и романи, каквито са били записани.

В момента най-доброто от неговите произведения съм напечатала и раздала по библиотеки, институти и някои литератори, които показаха, че искрено се интересуват от творчеството му.

Мисля, че отговорих и на втория ви въпрос – защо не се издават дори детските му книги. ОСВЕН живите наследници, те изискват и илюстрации, по-особени и ефектни оформления, по-големи тиражи – все неща, които са ИЗВЪН литературната конфекцията.

3. Ако не срещате подкрепа от повечето издателства, как се отнасят училищата към идеята за възкресяване на героите на Борис Априлов? Има ли негови книги в училищните библиотеки?

За училищата и техните библиотеки нямам никаква представа! Не съм сигурна дали децата все още посещават библиотеките и взимат книги за вкъщи, нито пък дори ДАЛИ после ги връщат обратно.

Мисля, че е време да се заредят и с дигитални книги, които да се четат направо от сайта на библиотеката, а не да се купуват? Лично аз не понасям т.н. „четци“ на книги, предпочитам да ползвам екрана на компютъра си в пълен размер. И КАКТО книгите в библиотеките са безплатни за читателите – така и електронните книги трябва да са безплатни. ЗНАМ, че има трудности с притежателите на правата, но нещата вървят натам.

А има и книги за слушане – четени от един или повече артисти. Те не ангажират изцяло „четящите“, но им дават възможност да четат дори и когато се занимават с други неща. Например дъщеря ми Априла постоянно слуша книга след книга от най-различни автори, предимно на английски, докато рисува на компютъра си и създава анимационни филми, което е професията ѝ. За съжаление, България е още много далеч от такова съвършенство с дигиталните книги. Но ако се измисли някакъв начин за финансиране на този вид култура, включително и някакви ав-

торски права за авторите – би могло да се помогне много на „четенето“ на децата, да могат да са с любимите си книги докато пътуват, тичат, спортуват и подобни действия.

Относно авторските права за писателите – те все повече са вече фиктивни – като се имат предвид, че издателствата и книжарниците печелят много по-големи суми, отколкото авторите.

4. Има ли останали приятели на Борис Априлов, които да разказват спомени за него? Среца ли сте се с някои от тях?

НЯКОГА познавах повече или по-малко всички негови приятели, а и семейства им. Но сега, когато минаха близо 100 години от рождението му – всички негови приятели са вече редом с него из небесните кафенета. Около нас останаха по-млади литератори, които някога бяха мои и на сестра ми Лора близки приятели. Те нямат какво да разкажат, освен за някое и друго пътешествие на яхтата „Ахасфер“ около Созопол.

По-рано негови приятели написаха по някой повече или по-малко неточен спомен за него и аз съм ги качила в блоговете му. Там има и много статии и текстове на различни критици и литератори и аз съм замислила Том 11 от книгите ми да съдържа техните текстове, но да видим дали ще имам време да го направя...

Засега останах само аз да познавам живота му, творчеството му и всичко около него – и затова именно написах тази книга – която макар и фантастична – пази много-много автентични случки и сведения за неговия и нашия живот някога.

И КАКТО СЪМ НАПИСАЛА в нея – Борис Априлов не е нито хуморист, нито драматург, нито морски или детски писател! Той е просто един ВЕЛИКОЛЕПЕН ПИСАТЕЛ, който живя и писа по своему, каквото си иска и както си иска! Разбира се, някога ние със сестра ми – като негови дъщери – едновременно се възхищавахме, но и страняхме от него, защото е така между деца и родители.

Едва сега, когато захванах да преписвам и оформям неговите произведения, аз най-неочаквано дори за себе си открих колко добър писател е! И мисля, че дори загубих вкус към „обикновената“ литература. Защото неговата е НЕОбикновена!

МНОГО малко хора подозират или знаят това. Повечето не ги и интересува, защото е по-лесно да живееш сред себеподобни и да не знаеш, че има и МНОГО ДОБРИ! Точно затова и някогашните редактори, все негови колеги, макар да издаваха книгите му – гледаха да ги потулят колкото може, да не се говори за тях... В това им помагаше и опетнената му биография, след участието му в Стършеловските хумористични спектакли, донесли му неприятности за цял живот.

А и отказът да членува в БКП и да взима участие във възхвалата на новия строй не допринесе да го вкара в редовете на привилегированите си колеги, все

отговорни редактори и идеолози на културата. Затова сега името му се знае само от хора, успели някога да си купят от книгите му, и то предимно детски. И от все по-оредяващите му колеги.

За него в интернет сега е пълно със сведения, за разлика от времето преди 10 години, когато се появяваше само ВАСИЛ Априлов! Всичко това се дължи на постоянните ми усилия да го споменавам и препоръчвам. В това отношение Интернетът е неудържим! По някакъв начин събира и разпраца информация за всеки, за когото стане дума!

Интересен факт е, че когато никъде нямаше и дума за Борис Априлов - руските сайтове изобилстваха с линкове за него, и то благодарение само на 2-3 книги за Лиско, издадени там. Цитираха ги, публикуваха страници и илюстрации, дори откриха и аматьори преведоха 2 от последните новели – без да знаят, че вече са 10.

Създадох му страница на руски в Уикипедия, а в същото време аз се борех с някакви неграмотни момиченца-редакторки в българската секция, че съм нямала право да пиша за него нещо, ако... не ги цитирам от някоя енциклопедия! Вбесиха ме и напуснах тази дейност.

Така че в Интернет има за него сведения на английски, руски и български, а в сайтовете за филми – и за авторството му на няколко филма. А И МНОГО други сведения от неподозирани от мен места – например за куклени пиеси, играни в Куба и Мексико, детски пиеси, играни в Германия, Чехия, Англия – не мога да проследя всички!

НО ТОВА не му добавя имидж в България – защото са само няколко българските автори от онези времена, които все още се цитират. ДОРИ да не са прочетени от всички, знаят имената им от пресата – и това вече ги увърждава сред публиката.

За онези, които биха искали да проверят думите ми и мнението ми за него – мога да дам линкове към двата блога, единият с всички жанрове, а вторият – с почти всички разкази по азбучен ред и профила му във Фейсбук...

<https://borisaprilov.wordpress.com/>

<https://borisaprilovahoto.wordpress.com/>

=====

Това е горе-долу. Пишете, ако нещо ви смущава или липсва...

Джина